

Vuxenutbildningens plan mot diskriminering och kränkande behandling

Charlotte Sundman

Datum 2021-01-01

Piteå kommun

Bästa elev!

Du har valt att läsa hos oss på Vuxenutbildningen vilket vi tycker är mycket roligt. Du som elev är viktig för oss. Vi vill att du ska må bra och känna dig trygg, att miljön i skolan är trivsamt och att du blir behandlad med respekt. Just därför är vår plan mot diskriminering och kränkande behandling viktig för dig, dina klasskamrater och oss personal. Innehållet beskriver hur vi på vuxenutbildningen arbetar för att motverka alla typer av diskrimineringar och kränkningar samt hur du som elev kan få hjälp och stöd i frågor gällande likabehandling. Tillsammans kan skapa en skola där alla känner sig trygga och korrekt behandlade!

/ Personalen inom Vuxenutbildningen i Piteå

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Planen omfattar samtliga skolformer och vägledning inom Vuxenutbildningen i Piteå kommun. Undantaget yrkeshögskolan som bedrivs inom ramen för Piteå kommun som har en egen upprättad plan.

Ansvariga för planen

Huvudman är ansvarig för att det varje år upprättas en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen fastställs av Vuxenutbildningens verksamhetsområdeschef och rektor har det övergripande ansvaret för att se till att planen följs.

Vår vision

Alla elever inom Vuxenutbildningen ska känna sig trygga, sedda och respekterade. Vuxenutbildningen ska skapa och upprätthålla en miljö där man vågar vara sig själv och respekterar allas lika värde.

Planen gäller

2021-01-01 – 2022-01-31

Elevernas delaktighet

Varje ny elev inom enheten får information om planen mot diskriminering och kränkande behandling via antagningsbesked, välkomstbrev samt i förekommande fall vid kursstart. För SFI delas dokument ut på lätt svenska samt på modersmål. De tittar även på film och diskuterar muntligt/ger exempel vid kursstart. Upphandlade utbildningsleverantörer ska enligt upphandlingsavtal upprätta en plan som harmoniserar med Vuxenutbildningens plan samt rutiner.

Vid skol/kursråd samt samtal ges eleverna tillfälle att komma med inspel till arbetet med planen, detta sker löpande. Kan de inte delta i skol/kursråd finns möjlighet att lämna synpunkter och förslag via hemsidan och e-post. Eleverna kan också lämna synpunkter och vara aktiv i uppföljning av planen kontinuerligt genom enkäter.

Vuxenutbildningen har även rutiner för klagomålshantering som bidrar till delaktighet och inflytande.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vuxenutbildningen vänder sig till vuxna. I enstaka fall kan elever under 18 år förekomma och då inkluderas även vårdnadshavare alternativt god man.

Personalens delaktighet

Vid arbetsplatsträffar samt samtal har personalen möjlighet att komma med inspel i arbetet med planen, detta sker löpande. Personalen ges även möjlighet att lämna synpunkter och vara aktiv i uppföljning av planen efter årets slut.

Rutiner vid diskriminering och kränkande behandling

Utgångspunkt

Vuxenutbildningen skall sträva efter nolltolerans vad gäller trakasserier, diskriminering och kränkande behandling. Alla typer av trakasserier, diskrimineringar och kränkande behandlingar skall motverkas. Verksamhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling har som syfte att främja elevers lika rättigheter samt att förebygga och förhindra kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på grund av; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder.

Arbetet skall utgå från Skollagen (2010:800) samt Diskrimineringslagen (2008:567).

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Kursråd/skolråd, individuella samtal, utvärderingar av kurser samt enkäter är metoder för att tidigt upptäcka eventuella trakasserier eller kränkande behandling. Lärare eller annan personal som själv uppmärksammar eller som får kännedom om att en sökande eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är skyldiga att anmäla detta till rektor. Rektor är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen. Vid kränkning av personal hänvisas till annan lagstiftning.

Personal som sökande och elever (vårdnadshavare) kan vända sig till

All personal inom vuxenutbildningen ansvarar för att arbeta förebyggande, motverka och upptäcka handlingar och attityder som är kränkande och diskriminerande. Sökande och elever kan rapportera upplevelse av kränkande behandling till all personal inom Vuxenutbildningen, personalen i sin tur ska sedan föra informationen vidare till rektor (om det inte är rektor som direkt tagit emot rapporten). Rapporteringen kan ske både muntligt och skriftligt. Rektor är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Skollagen (2010:800) anger att lärare eller annan personal som själv uppmärksammar eller får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling av andra elever är skyldiga att informera/anmäla detta till rektor. Rektor är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen. Verksamhetsområdeschef har enligt delegation ansvar att utreda händelsen skyndsamt. Det sker genom att verksamhetsområdeschef ger rektor i uppdrag att kontakta de berörda och utreda händelsen. Därefter tar verksamhetsområdeschef beslut om att vidta eventuella relevanta åtgärder. Beroende på typ av händelse kan även anmälan till annan myndighet vara aktuellt.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Skollagen (2010:800) anger att lärare eller annan personal som uppmärksammar eller får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling av personal är skyldiga att informera/anmäla detta till rektor. Rektor är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Verksamhetsområdeschef har enligt delegation ansvar att utreda händelsen skyndsamt. Det sker genom att verksamhetsområdeschef ger rektor i uppdrag att kontakta de berörda och utreda händelsen.

Om rektor är den som uppges trakassera, diskriminera eller kränka ska information/anmälan om detta ske direkt till verksamhetsområdeschef som utreder händelsen själv alternativt ger uppdraget till annan lämplig person inom förvaltningen. Därefter tar verksamhetsområdeschef beslut om att vidta eventuella relevanta åtgärder. Beroende på typ av händelse kan även anmälan till annan myndighet vara aktuellt.

Rutiner för uppföljning

Varje händelse utreds enligt rutin och kan leda till åtgärd som är i överensstämmelse med lag och förordning. Uppföljningen sker systematiskt till händelsen anses utagerad. All uppföljning dokumenteras.

Rutiner för dokumentation

Varje utredning skall dokumenteras av den som fått utredningsuppdraget genom att föra anteckning om händelsens art, datum, analys och åtgärd. Möten och samtal om händelsen som varit nödvändiga för utredningen skall dokumenteras.

Ansvarsförhållande

Enligt 6 kap 10 § Skollagen: ”Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden”.

Gällande anmälan till huvudman anmäls upplevelser av diskriminering/kränkande behandling till nämndsordförande i direkt anslutning till händelsen. Uppföljning redovisas vid varje nämndsmöte. Det sker även en årlig sammanställning där antal och typ av anmälningar samt vidtagna åtgärder redovisas. Detta ligger sedan till grund för övergripande beslut om vidare åtgärder. Vuxenutbildningens verksamhetsområdeschef ansvarar enligt delegation för att utredning sker och att relevanta åtgärder vidtas.

Utvärdering av fjolårets plan samt kartläggning av nuläge för årets insatser och åtgärder

Områden som berörs i utvärderingen och kartläggningen

Kränkande behandling samt trakasserier och diskriminering som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning och ålder.

Utvärderings- och kartläggningsmetoder

Genom elevenkäter, skol/kursråd och vid samtal har eleverna getts möjlighet att komma med inspel till arbetet med planen samt att ge uttryck för tankar och åsikter om de upplever att det förekommer eller finns risker för diskriminering och kränkande behandling i verksamheten. Eleverna har även uppmuntrats till att belysa det som främjar de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. De har också haft möjlighet att lämna synpunkter och förslag via Vuxenutbildningens hemsida och e-post. Vuxenutbildningen har även rutiner för klagomålshantering som bidrar till delaktighet och inflytande.

På arbetsplatsträffar och vid samtal har personal getts möjlighet att ge uttryck för tankar och åsikter om de upplever att det förekommer eller finns risker för diskriminering och kränkande behandling i verksamheten. Efter fjolårets slut har även all personal fått tillfälle att reflektera över planen och dess effekter samt komma med förslag på nya främjande och förebyggande insatser. Analys av enskilda händelser brukar också ligga till grund för kartläggningen men inga enskilda händelser har uppmärksammats under 2020. Även omvärldsbevakning och analys av statistik ligger till grund för kartläggning av nuläge för årets insatser och åtgärder.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Utvärderingen visade på följande:

Främjande insatser

- Mångfaldsdagen genomfördes inte i oktober 2020 med anledning av rådande pandemin. Dagen brukar vara mycket uppskattad och utgångspunkten är den ska fortsätta vara en årlig återkommande aktivitet.
- Nyanställd personal har fått information om planen samt gången för anmälan vid upplevelse av kränkande behandling vid introduktionen till anställningen. Varje ny elev inom enheten har fått information om planen mot diskriminering och kränkande behandling via antagningsbesked alternativt välkomstbrev samt i förekommande fall vid kursstart. För SFI har det delats ut dokument på lätt svenska samt på modersmål. De har även tittat på film och diskuterat muntligt/ger exempel vid kursstart. Upplevelsen är att detta har bidragit till ökad medvetenhet och bör därför fortgå under 2021.

- Tavlor med Vuxenutbildningens värdegrundsord på sju olika språk är utplacerade i verksamhetens lokaler. Tavlorna har gett möjlighet till samtal kring dessa viktiga ord både spontant samt kopplat till specifik undervisning. Dessa tavlor ska fortsatt användas som verktyg i form av främjande värdegrundsarbete. För att underlätta förståelsen ytterligare kan tavlorna kompletteras med bilder.
- Extra genomgångar av plan mot diskriminering och kränkande behandling har regelbundet skett under 2020 vid de stora kursstarterna, där samtliga nya SFI-elever deltar. Upplevelsen är att detta har bidragit till ökad medvetenhet och bör därför fortgå under 2021, vilket även har noterats ovan under punkt 2.

Förebyggande åtgärder

***Mål:** Vuxenutbildningens elever ska erbjudas kompensatoriska insatser baserat på elevens behov i form av extra anpassningar och pedagogiska hjälpmedel för likvärdig utbildning.*

***Åtgärder:** Rutiner samt utbudet som finns ska tillämpas under 2020.*

Personalen upplever att verksamheten har kommit en bit på vägen genom tydligare information, studiehandledning, studiestuga för alla oavsett studieform. Avtal med Inläsningstjänst har tecknats under året och kan tillämpas av alla elever. Rekrytering av studiehandledare på modersmål har också skett under året. Verksamheten behöver dock fortsätta hålla uppdraget levande och tydliggöra hur uppföljningen av detta ska ske.

***Mål:** Alla elever och personal ska känna att de bemöts med respekt oavsett ursprung och kulturell bakgrund. Ökad medvetenhet och förståelse för andra kulturer samt för hur det svenska samhället fungerar.*

Åtgärder:

- *Kontinuerliga samtal i klasserna med fokus på kulturella olikheter, bemötandefrågor, respekt och tolerans.*
- *Utvecklad samverkan med andra aktörer i form av nätverksträffar angående hedersproblematik.*
- *Temadag för Vuxenutbildningens personal för ökad kunskap om kulturella olikheter.*

De flesta eleverna har läst på distans alternativt i små grupper under större delen av året på grund av pandemin vilket har påverkat detta mål och möjligheterna att vidta åtgärder. Bedömningen är att behovet av åtgärder finns kvar och att dessa ska genomföras när eleverna kommer tillbaka till skolan i större utsträckning, åtgärderna bör därför fortgå under 2021.

Mål: *Alla våra elever som är ute på arbetsplatsförlagt lärande ska känns sig trygga, respekterade och bra bemötta.*

Åtgärder:

- *Uppmana företagare till deltagande i handledarutbildning.*
- *Tydliggöra skolans värdegrund för chefer och handledare på yrkesråd och andra forum där företagare finns med.*
- *Arbeta för att ökad medvetenhet hos eleverna gällande hur de i sin tur ska agera ute på arbetsplatsen för att motverka trakasserier och kränkningar (då de själva blir anställda)*
- *Kontinuerligt efterfråga hur externa utbildningsanordnare arbetar för att förebygga kränkningar på APL i enlighet med avtalet.*

Betydligt färre elever har varit ute på APL på grund av pandemin under 2020. Även kontakten med arbetsgivare har minskat under 2020 som en effekt av pandemin, vilket har påverkat detta mål och möjligheterna att vidta åtgärder. Bedömningen är att behovet av åtgärder finns kvar och att dessa ska genomföras när möjligheten till att genomföra APL i större utsträckning öppnas upp, åtgärderna bör därför fortgå under 2021.

Resultat och analys av kartläggning av nuläge för årets insatser och åtgärder

Utöver behovet att behålla föregående års åtgärder som inte har kunnat utföras fullt ut på grund av effekterna av den pågående pandemin har personalen kommit med ett önskemål om att under 2021 fokusera på relationens betydelse mellan elev – lärare/studie- och yrkesvägledare i främjande syfte kopplat till trygghet, trivsel och lärande. Att som personal få insikt och kompetens kring pedagogisk psykologi och motivationspedagogik. Förslag att bjuda in Petri Partanen fil. dr. i psykologi och specialist i pedagogisk psykologi, mittuniversitetet som bland annat varit delaktig i skriften ”Hälsa för lärande, lärande för hälsa - Skolverket” - Hur man kan utveckla förebyggande och hälsofrämjande insatser, konkreta verktyg för olika typer av elevmöten och samtalsmetodik med fokus på vuxenstuderande och deras förutsättningar för livslångt lärande och deltagande i studier.

Främjande insatser 2021

- Mångfaldsdagen genomförs i oktober varje år i samband med FN-dagen. Dagen innehåller aktiviteter för elever som är på plats på skolan. Mångfaldsdagen ska vara en årlig återkommande aktivitet.
- Nyanställd personal ska få information om planen samt gången för anmälan vid upplevelse av kränkande behandling vid introduktionen till anställningen. Varje ny elev inom enheten ska få information om planen mot diskriminering och kränkande behandling via antagningsbesked, välkomstbrev samt i förekommande fall vid kursstart. För SFI ska det delas ut dokument på lätt svenska samt på modersmål. De ska även titta på film och diskutera muntligt/ge exempel vid kursstart.
- Tavlor med Vuxenutbildningens värdegrundsord på sju olika språk är utplacerade i verksamhetens lokaler. Tavlorna ger möjlighet till samtal kring dessa viktiga ord både spontant samt kopplat till specifik undervisning. Dessa tavlor ska fortsatt användas som verktyg i form av främjande värdegrundsarbete.
- Fokusera på relationens betydelse mellan elev – lärare/studie- och yrkesvägledare i främjande syfte kopplat till trygghet, trivsel och lärande. Kompetensutvecklingsinsatser kring hur man kan utveckla förebyggande och hälsofrämjande insatser, konkreta verktyg för olika typer av elevmöten och samtalsmetodik med fokus på vuxenstuderande och deras förutsättningar för livslångt lärande och deltagande i studier.

Förebyggande åtgärder 2021

Likvärdig utbildning för elever med stödbehov i studiesituationen

Elever samt personal inom Vuxenutbildningen har signalerat om otydlighet vad skolan kan erbjuda för kompensatoriska insatser kopplat till extra anpassningar samt pedagogiska hjälpmedel för elever med behov av stöd i studiesituationen. Otydligheten kan leda till att elever ej erbjuds likvärdig utbildning och därmed blir diskriminerade.

Analys

Information om rutiner och utbud har förtydligats för personal samt på hemsidan under 2019 och 2020. Under 2021 bör det säkerställas att elever får de kompensatoriska insatser som de har behov av kopplat till sin studiesituation genom utökad tillämpning av utbud och stöd oberoende val av utbildningsform.

Mål

Vuxenutbildningens elever ska erbjudas kompensatoriska insatser baserat på elevens behov i form av extra anpassningar och pedagogiska hjälpmedel för likvärdig utbildning.

Åtgärder

- Rutiner samt utbudet som finns ska tillämpas under 2021.

Ansvarig för genomförande

- Rektorerne ansvarar för uppföljning kring tillämpningar av rutiner och utbud

Uppföljning och utvärdering

Åtgärderna följs upp vid årets slut när likabehandlingsplanen utvärderas.

Kulturkrockar

Hos Vuxenutbildningen läser elever med många olika nationaliteter. Under åren har det uppstått diskussioner som har kunnat uppfattas som kränkande. Diskussionerna har ofta bottnat i olika syn på värdegrund, hur man förväntas bemöta varandra samt hur det svenska samhället fungerar kontra andra kulturer.

Analys

Aspekter kring kulturellt olik tänkande har tagits upp på mångfaldsdagen, i hälsoprojektet riktat mot kvinnor samt under lektionstid i form av fakta och samtal. Upplevelsen är att detta har bidragit till att öka förståelse och kunskap om olika kulturer vilket har resulterat i färre missförstånd och konflikter. Detta är något som verksamheten aktivt bör arbeta vidare med för att bibehålla den positiva utvecklingen.

Mål

Alla elever och personal ska känna att de bemöts med respekt oavsett ursprung och kulturell bakgrund. Ökad medvetenhet och förståelse för andra kulturer samt för hur det svenska samhället fungerar.

Åtgärder

- Kontinuerliga samtal i klasserna med fokus på kulturella olikheter, bemötandefrågor, respekt och tolerans.
- Utvecklad samverkan med andra aktörer i form av nätverksträffar angående hedersproblematik.
- Temadag för Vuxenutbildningens personal för ökad kunskap om kulturella olikheter.

Ansvarig för genomförande

- Respektive lärare ansvarig för genomförande av samtal i klasserna.
- Utsedd personal deltar på nätverksträffar.
- Verksamhetsområdeschef samt rektorer ansvarar för att temadag genomförs.

Uppföljning och utvärdering

Åtgärderna följs upp vid årets slut när likabehandlingsplanen utvärderas.

Värdegrundsfrågor i olika branscher

Under åren har det framkommit att det har funnits arbetsplatser inom olika branscher som haft ett språkbruk och ett bemötande som kunnat upplevas kränkande för elever som genomfört arbetsplatsförlagt lärande där.

Analys

Detta kan resultera i att elever inte får en utbildningssituation som de trivs i vilket i sin tur kan resultera i att de inte slutför sin utbildning. Att elever väljer att inte utbilda sig inom dessa branscher trots att viljan finns.

Mål

Alla våra elever som är ute på arbetsplatsförlagt lärande ska kännas sig trygga, respekterade och bra bemötta.

Åtgärder

- Uppmana företagare till deltagande i handledarutbildning.
- Tydliggöra skolans värdegrund för chefer och handledare på yrkesråd och andra forum där företagare finns med.
- Arbeta för att ökad medvetenhet hos eleverna gällande hur de i sin tur ska agera ute på arbetsplatsen för att motverka trakasserier och kränkningar (då de själva blir anställda)
- Kontinuerligt efterfråga hur externa utbildningsanordnare arbetar för att förebygga kränkningar på APL i enlighet med avtalet.

Ansvarig för genomförande

- Utsedd personal som möter företagare och deltar i olika forum där denna fråga lämpligt kan lyftas ansvar för att göra det.
- Respektive lärare ansvarig för genomförande av samtal med elever.
- Rektor för upphandlad utbildning ansvarar för att följa upp det förebyggande arbetet med de externa utbildningsleverantörerna.

Uppföljning och utvärdering

Åtgärderna följs upp vid årets slut när likabehandlingsplanen utvärderas.

Utvärdering av årets plan

Årets plan ska följas upp och utvärderas senast

2022-01-31

Hur årets plan ska följas upp och utvärderas

Planen och åtgärderna ska utvärderas genom uppföljning av elevenkät, protokoll från skol/kursråd samt minnesanteckningar från elevsamtal. Efter årets slut kommer all personal fått tillfälle att reflektera över planen och analysera dess effekter samt komma förslag på nya främjande och förebyggande insatser för kommande år.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Vuxenutbildningens verksamhetsområdeschef ansvarar genom delegation för att rektorerna utvärderar planen tillsammans med övrig personal.